

Selvevaluering af Center for Forskning i Handicap og Bevægelsesfremme

Institut for Idræt og Biomekanik, Syddansk Universitet

Indledning

Institut for Idræt og Biomekanik (IOB), der udgør et samlet miljø for forskning, innovation, videndeling og formidling i problemstillinger vedrørende bevægeapparatet og det aktive liv, tog i 2009 initiativ til en tværfaglig forsknings- og uddannelsesindsats på handicapområdet.¹ Efter en forberedelsesfase blev der i foråret 2010 via Syddansk Universitet (SDU) etableret kontakt med Bevica fonden, hvilket førte til en bevilling på 5 mio. kr. til oprettelse og udvikling af et Center for Forskning i Handicap og Bevægelsesfremme (CHB) i en 4-årig periode fra 2011 til 2014.²

Det overordnede formål med CHB er at skabe et videnskabeligt grundlag for udvikling af tilpasset idræts- og fysisk aktivitetsdeltagelse for mennesker med handicap. Målet er at etablere og udvikle CHB i to faser. I første fase undersøges udbredelsen af og barrierer for fysisk aktivitet og idrætsdeltagelse blandt personer med handicap samt iværksætte forskning i bevægehandicap i terapeutisk og pædagogisk øjemed. I den anden fase forbindes CHB med tværfaglige forsknings- og udviklingsinitiativer på IOB under overskriften 'Active and healthy living'³ med base i instituttets inden- og udendørs laboratorier til fremme af bevægelsesformål.

Ved mennesker med handicap forstås *"personer, der har en langvarig fysisk, psykisk, intellektuel eller sensorisk funktionsnedsættelse, som i samspil med forskellige barrierer kan hindre dem i fuldt og effektivt at deltage samfundslivet på lige fod med andre"*, jfr. FN's Konvention om rettigheder for personer med handicap, som det danske Folketing ratificerede i 2009.

Det Centrale Handicapråd forbinder denne sondring mellem funktionsnedsættelse og handicap med et miljø- eller samfundsrelateret handicapbegreb, idet 'funktionsnedsættelse' plus 'barriere' er lig med 'handicap', mens 'funktionsnedsættelse' plus 'kompensation' er lig med 'lige muligheder'. Det centrale er således ikke den biologiske defekt eller funktionsnedsættelse i forhold til normalstandard, men den manglende samfundsdeltagelse og samfundets indsats for at kompensere for funktionstab. Alle typer af funktionsnedsættelse influerer på lige muligheder for at deltage i idræt og bevægelse på forskellig vis, og CHB's fokus har derfor ikke alene været på fysiske bevægehandicap.

I denne selvevalueringsrapport skal der først fokuseres på de opnåede forskningsresultater, dernæst på organisation og ledelse af CHB som del af IOB og til sidst på videndeling og samarbejdspartnere på nationalt og internationalt plan.

¹ Ejgil Jespersen: Hen imod uddannelse og forskning i Tilpasset Idræt og Bevægelse. Institut for Idræt og Biomekanik, Syddansk Universitet, november 2009.

² Se hertil projektbeskrivelse til Bevica Fonden: Establishing a Danish University Centre for Adapted Physical Activity Participation Studies, oktober 2010 ; Ejgil Jespersen: Handicapforskning I idræt og bevægelse. Statusnotat for Center for Handicap og Bevægelsesfremme, august 2014..

³ Se hertil brochure om IOBs nybyggeri og -anlæg.

A. Forskningsresultater

Forskningsgrundlag

Handicapforskning ('disability studies/research') i idræt og bevægelse er først med CHB blevet etableret og udviklet i Danmark, og da dansk handicapforskning i det hele taget er af begrænset omfang og status, har der i CHB været fokus på konceptudvikling på området. Det har ført til en differentieret handicapforståelse med udgangspunkt i idrættens historie, hvor der kan skelnes mellem sport med handicap, handicapsport samt tilpasset fysisk aktivitet, idræt og bevægelse.

- 1) Sport med handicap. Ved den moderne sports etablering i Danmark fra midten af det 19. århundrede og helt frem til midt i det 20. århundrede blev handicap fortrinsvist forstået som en ulempe, der blev pålagt en fysisk overlegen konkurrencedeltager for at gøre konkurrencen mere lige og skabe spænding om udfaldet. Handicapberegning anvendes i dag stadig inden for golf, skak og hestevæddeløb.
- 2) Handicapsport. I idrættens historie er der ud over sporten for de raske også en sygegymnastiklinje, som via fysioterapi og medicin sætter sig igennem i tilrettelæggelse af sport for mennesker med handicap med udgangspunkt i mindstehandicap inden for bestemte, permanente funktionsnedsættelser. Derefter anvendes et klassifikationssystem for den enkelte sport med henblik på at opnå så fair konkurrence som muligt ved at minimere funktionsnedsættelsens indflydelse på den sportslige præstation. Et medicinsk udvalg i Dansk Handicap Idrætsforbund, der blev dannet i 1971, varetager denne klassificering samt behandling, genoptræning, forebyggelse af skader m.v. International Paralympic Committee (IPC) er hovedaktøren på den internationale handicapsportscene.
- 3) Tilpasset fysisk aktivitet, idræt og bevægelse. Idrættens sygegymnastiklinje er også baggrund for en pædagogisk og (re)habiliterende tilgang til tilpasset fysisk aktivitet, der bygger på individuelle forskelle på baggrund af en sygdomsdiagnose eller funktionsnedsættelse. I dag forbindes dette udgangspunkt med helbredsrelaterede, psykosociale og inkluderende tiltag med fokus på funktionsevne, ressourcer og muligheder ('enablement') snarere end på de begrænsninger, mangler eller defekter, en given sygdom eller funktionsnedsættelse indebærer ('disablement'). Den faglige og videnskabelige fagudvikling foregår i regi af International Federation of Adapted Physical Activity (IFAPA), der blev dannet i 1973.⁴

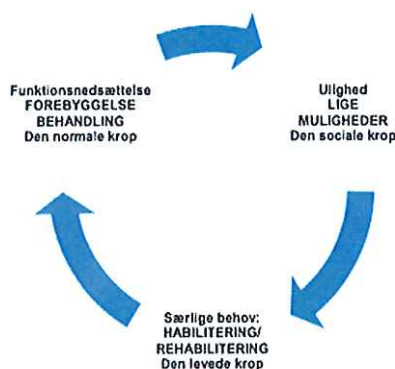
CHB har især bidraget til at fremme helbredsrelaterede, psykosociale og inkluderende tiltag på idræts- og bevægelsesområdet, samtidig med at have advokeret for udveje som svar på "forskellens dilemma", der blev rejst som en grundlæggende problematik i projektbeskrivelsen til Bevida Fonden. Problematikken opstår i og med politiske retskrav om at ophøre med mange forskellige former for diskrimination fordrer en social analyse til at identificere dem, som oplever diskrimination, ligesom inkluderende tiltag forudsætter nogle mennesker, som allerede er ekskluderet eller udsatte. For at undgå at denne dobbeltbevægelse skal gå i selvsving har CHB's forskningsindsats været baseret på et universelt handicapperspektiv. I hverdagens politiske, pædagogiske og kliniske praksis vil der

⁴ IOBs initiativ til en dansk forsknings- og uddannelsesindsats på området blev hilst velkommen af den daværende præsident for IFAPA, Yeshayahu "Shayke" Hutzler i en skrivelse af 29. oktober 2009 til instituttet.

ganske vist skulle tages konkret stilling til særlige behov for reparation (medicinsk tilgang) og kompensation (social tilgang) til opvejning af en given funktionsnedsættelse. Her skal der kunne skelnes kategorisk (dikotomisk) mellem personer med og uden handicap; kun derved kan en specifik målgruppe for en given indsats udpeges. Reelt må handicap dog begrebsmæssigt og videnskabeligt forstås som et kontinuum eller spektrum, idet funktionsnedsættelse ikke blot er et spørgsmål om sværhedsgrad inden for et givet domæne som modpol til ingen eller fuldkommen aktivitet og deltagelse. Handicap er tillige bestemt af patientens eller borgerens oplevelse heraf såvel som af omgivelserne. Det er i lyset af dette, at CHB har arbejdet ud fra en forståelse af handicap som *besvær*. I et livshistorisk perspektiv fremstår handicap derfor som et eksistensvilkår, der i større eller mindre grad vedrører alle før eller siden, frem for en særlig minoritetsgruppe. Dette eksistentielle aspekt af forståelsen af handicap har en videnskabelig pendant i WHO's ICF-model, som er en epidemiologisk faktormodel for funktionsevne og funktionsevnenedsættelse.⁵ Når handicap forbindes med funktionsevnenedsættelse, aktivitetsbegrænsninger og deltagelsesrestriktioner som i ICF-modellen, er alle altså ikke uden handicaperfaringer. I sport opsøger den enkelte endog frivilligt *merbesvær* i form af kunstige forhindringer, for at erfare sine begrænsninger og overskride dem. Disse perspektiver er videreudviklet til en filosofisk grundforståelse af handicap som *besvær* i artiklen "The Practising Life on Mount Obstacle: Towards an Existential Understanding of Disability"⁶, der supplerer eksisterende medicinske og sociale tilgange på området og markerer CHB's største internationale bidrag til handicapforskningen.

Første udviklingsfase

Forskningsindsatsen i CHB har fokus på tre overordnede tilgange til handicapområdet:

Figur 1: Forskningsindsatser i CHB

I første udviklingsfase har der fortrinsvist været fokus på lige muligheder og rehabilitering/rehabilitering. I relation til dette har CHB gennemført en række projekter, som er

⁵ Synspunktet er indarbejdet i en artikel udarbejdet sammen med kollegaer fra MarselisborgCentret, der er det danske ICF-organ, se Thomas Maribo et al.: Rehabilitering baseret på den bio-psyko-sociale model tager udgangspunkt i patientens sygdom, funktionsevne og kontekst. *Ugeskrift for Læger* 176 (10): 921-925, 2014.

⁶ Aggerholm, Kenneth, and Ejgil Jespersen. The Practising Life on Mount Obstacle: Towards an Existential Understanding of Disability. *Disability & Society* (submitted)

nærmere beskrevet i ”Handicapforskning i Idræt og Bevægelse. Statusnotat for Center for Handicap

CHB projektlister 2011-14 / Status pr. 21. oktober 2014

Projekter i henhold til Bevica -ansøgningen	
1. Fysisk aktivitetsdeltagelse for mennesker med handicap	gennemført
2. Bevægelsesfremme for svært handicappede	iværksat
3. Implementering af ICF-CY i det tværfaglige samarbejde om børn med særlige behov	gennemført
4. Handicap og eksistens – to delprojekter	
4.1. Om besvær – handicap som menneskeligt vilkår	afsluttet
4.2. Velfærdsudfordringer på handicapområdet i Odense Kommune	afsluttes 2014
5. At genskabe det legemliggjorte selv (postdoc projekt)	ikke iværksat
6. Bevægelsesvaner i hverdagen – muligheder for fysisk aktivitet blandt mennesker med skizofreni (ph.d. projekt)	iværksat
7. Tilpasset fysisk aktivitet for personer med udviklingshæmning	ikke iværksat
8. Fysiologisk og biomekanisk forskning i handicapidræt – med National Paralympics Center	iværksat
9. Evaluering af skolesportsprojekter	gennemført
10. Idræt for personer med handicap i idrætsforeninger	gennemført
11. Active Living Lab & Park	gennemført
12. Odense som handicapvenlig kommune	ikke iværksat
Andre projekter	
13. Anderledes kroppe	gennemført
14. Idrættens outsiders	gennemført
15. Bevægelseseksperimentarium for alle	iværksat
16. Undervisning i varmtvandsbassin	gennemført
17. Lars Legemeter og handleg	gennemført
18. Sprækker i ADHD-diskursen	gennemført
19. Bevægelse og turisme for alle	iværksat
20. Rehabiliteringsforskning – to artikler	gennemført
21. Rehabilitering for nyblinde	gennemført
22. Læringsvanskeligheder – to artikler	gennemført
23. Idræt for sindet – fire delprojekter	gennemført
24. Exceptionel fænomenologi	gennemført
25. Helene Elsass Center Vintercamp 2014 – et pilotstudie	gennemført
26. Recovery fra skizofreni	afsluttes 2014
27. Høring om Retten til at være rask	gennemført
28. Biking the Atlantic	forberedes
29. Special issue on CAPAPS – about 10 articles	afsluttes 2014
30. Human Practising in PE, Sport and Rehab	forberedes

og Bevægelsesfremme”. . Det er ikke alle planlagte projekter i første fase, som er blevet gennemført i overensstemmelse med projektbeskrivelsen i bilag 1. Det skyldes ressourcemangel, både relateret til økonomi og kvalificeret personale. Til gengæld er der i samarbejde med eksterne partnere gennemført flere Forsknings- og Udviklings projekter ud over de oprindeligt planlagte. For at anskueliggøre relevansen af de gennemførte projekter i forhold til de internationale strømninger er de i det følgende sat i relation til de tre mål, som er opstillet i WHO’s nyligt udgivne Global Disability Action Plan 2014-2021:

1. mål: at fjerne barrierer og fremme adgang til sundhedstilbud og programmer

12 projekter på dette område er gennemført eller afsluttes i 2014, og de er beskrevet i statusnotatet under afsnit 2: Lige muligheder (s. 8-15). Her følger en kort opsummering af projekterne: Når det gælder om at fjerne barrierer og tilvejebringe lige muligheder for helbredsrelateret idræts- og fysisk aktivitetsdeltagelse er det vigtigt at fokusere på normaliteter såvel i et livsforløbsperspektiv (aldersgrupper) som i et narrativt livshistorieperspektiv. Børn og unge med handicap har stor lyst til at dyrke idræt eller fitness, men der er et underskud af organiserede og inkluderende tilbud for denne målgruppe, ligesom der er behov for at tilpasse og udvikle handicapvenligt træningsudstyr. Det er

ligeledes vigtigt at have øje for den menneskelige variation og mennesket bag diagnosen, selv om udgangspunktet ofte tages i en diagnosespecifik målgruppe som tilfældet har været i en række projekter vedrørende gig, udviklingshæmning, ADHD og personer, der modtager vederlagsfri fysioterapi. Endelig er der gennemført projekter, der klart dokumenterer, at helbred og trivsel blandt mennesker med funktionsnedsættelse er dårligere end i resten af befolkningen. Den negative effekt som følge af funktionsnedsættelse er tilmed langt større end effekten af socioøkonomiske forhold, som ellers traditionelt er dem, der er blevet fremhævet i diskussionen om ulighed i sundhed. Også i forhold til deltagelse i idræts- og fritidsliv oplever mange mennesker med funktionsnedsættelse barrierer, og der mangler inkluderende idrætstilbud til godt og vel 100.000 personer med handicap, helbredsproblemer eller psykiske lidelser. Mange inkluderings tiltag strandede på økonomiske begrænsninger af offentlige velfærdsydelser, og der gennemføres derfor en kommunal kortlægning af udmøntningen af kompensationsprincippet med særligt henblik på kollektive tiltag, hvorved samfundets tilbud gøres tilgængelige for mennesker med funktionsnedsættelser.

2. mål: at styrke og udbrede rehabilitering, habilitering, teknologiske hjælpemidler, assistance og støtteordninger, samt lokalsamfundsbase ret rehabilitering

17 projekter på dette område er gennemført eller afsluttes i 2014, og de er beskrevet i statusnotatet under afsnit 3: Habilitering/rehabilitering (s. 17-24). ICF og ICF-CY, der er WHO's klassifikationssystem for funktionsevne, funktionsevnenedsættelser og helbred som supplement til sygdomsklassifikationen ICD-10 har i habiliterings- og rehabiliteringsøjemed været i fokus på adskillige forskermøder i CHB-regi og i flere projekter i samarbejde med Marselisborg Centret og netværket for rehabiliteringsforskning (SEVERIN). Dette omfatter bl.a. et projekt vedrørende implementering af ICF-CY i det tværfaglige samarbejde om børn med særlige behov, hvor der ved siden af en opsplittet og punktuelt ICF-CY beskrivelse er behov for en sammenhængende narrativ helhedsbeskrivelse af børn med særlige behov. Desuden har CHB bidraget til to artikler i et temanummer om Rehabilitering i Ugeskrift for Læger, dels om hvordan rehabilitering, der er forankret i den bio-psyko-sociale model ICF kan anvendes i klinisk praksis og forskning, dels om hvordan en recovery-orienteret tilgang kan vinde frem i rehabiliteringstilbud til patienter med psykiske sygdomme. I forlængelse heraf gennemføres et projekt om recovery fra skizofreni. Idræt og bevægelse for sindet har også været genstand for et større udviklings- og forskningsprojekt med kortlægning af idrætsdeltagelse for yngre borgere med psykiske vanskeligheder og anvendelse af idræt og fysisk aktivitet som en ressource i rehabilitering både i diagnosefrie idrætsrammer og i forhold til mennesker med skizofreni. Habilitering og rehabilitering må også involvere patient- og borgerinddragelse og dermed læreprocesser, som har været arbejdet med i fænomenologisk perspektiv, både generelt og i forhold til børn med autismespektrum forstyrrelser, samt i en række projekter vedr. Human Practising, der har med meningsfulde kropsøvelser at gøre i såvel skoleidræt som sport og rehabilitering. Endelig er der gennemført evalueringsprojekter om at mestre livet med et synstap og at mestre skiløb for unge med cerebral parese.

3. mål: at styrke indsamling af relevante og internationalt sammenlignelige data om handicap og støtte forskning om handicap og relaterede tilbud.

Dette mål er navnlig indeholdt i anden udviklingsfase, som vedrører inkluderingen af CHB i IOB-virksomheden og vil blive beskrevet i det følgende.

Anden udviklingsfase

I denne fase vil fokus på forebyggelse og behandling (se figur 1) stå mere centralt. I forbindelse med oprettelse og udbygning af *Forskningsenheden for Muskuloskeletal Funktion og Fysioterapi* (FoF), på IOB i 2007, er der åbnet mulighed for forskning i behandling og forebyggelse af bevægeapparatlidelser i bl.a. skulder/nakke og knæ/hofte. I CHB's anden fase er der således i forskningsenheden FoF i de forløbne år opbygget en betydelig viden på disse områder med adskillige større forskningsprojekter. Disse har omhandlet bl.a. årsager til og kortlægning af funktionsnedsættelse ved degenerative og traumatiske lidelser i skulder/nakke og knæ/hofte. Ydermere er der indsamlet viden om præcision af eksisterende kliniske og funktionstest til opsporing af funktionsnedsættelse, samt undersøgt effekt af udvalgte behandlingstiltag før og efter knæ/hofte operation.

Offentlige udgifter til behandling af degenerative og traumatiske skulderlidelser har siden 2010 fået et øget samfundsmæssigt fokus, idet udgifterne til operation er steget uden den forventede øgede effekt. Da forskningsviden om den træningsmæssige effekt på nakke- og skulderlidelser har manglet videnskabelig evidens, er dette område nu under kraftig opbygning i flere større forskningsprojekter (3 PhD-projekter). Forskningsbaseret viden på dette område med midlertidig og mindre-moderat funktionsnedsættelse er således et solidt fundament for det videre arbejde med vidensudvikling på området med personer, der har alvorlig kronisk funktionsnedsættelse (med større bevægelseshandicap).

Skulderbesvær (for kørestolsbrugere) og ødelagt knæfunktion (for personer med alvorligt kronisk funktionsbesvær) opfattes som en væsentlig forhindring for deltagelse i fysisk aktivitet og almindeligt socialt samvær. At kunne deltage i sports- og sociale aktiviteter med andre giver både en helbreds- og funktionsmæssig effekt, men også en øget livskvalitet. I denne forskningsenhed udvikles og anvendes såvel patientrapporterede effektmål (spørgeskemaer) som kvantitative effektmål (muskellaktivitet, 3-dimensionelle bevægelsesanalyser, isometriske og funktionel kraft, samt koordinations- og balancemålinger). Der forventes således en vis vidensoverførsel til dette område fra tidligere og igangværende vidensproduktion, som kan videreudvikles og testes i IOB's nye fysiske rammer for undersøgelse (i forskningsklinikken) og træning (i trænings- og rehabiliteringscentret) i samarbejde med og på personer med større bevægelseshandicap.

I 2008 blev forskningsgruppen *Rum og Bevægelse* etableret, der efterfølgende primo 2013 blev organisatorisk forankret som *Forskningsenheden for Active Living*. Denne er parallelt med opbygningen af CHB blevet forankret på IOB såvel organisatorisk som fysisk med indretningen af ny bygning og bevægelsesstadion. Active Living er et internationalt anvendt koncept udviklet med henblik på at integrere fysisk aktivitet i hverdagen. Active Living er således formuleret som en overordnet strategi i WHO, hvor medlemslandene skal forsøge at efterkomme målsætningen ved at informere og igangsætte interventioner, der fremmer fysisk aktivitet for alle borgere, inklusiv personer med fysiske funktionsnedsættelser og psykiske lidelser. Med Active Living er fokus

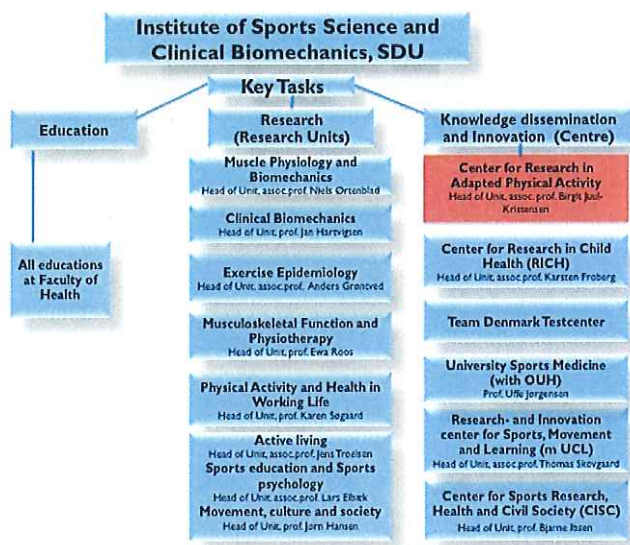
overvejende rettet mod at skabe fysiske og organisatoriske rammer, der stimulerer til øget brug af kroppen i dagligdagen i forbindelse med arbejde, fritid og transport og aktiviteter i hjemmet.

I hele perioden har det forskningsmæssige fokus i Active Living enheden været på samspillet mellem overordnede strukturelle, institutionelle vilkår og menneskelig adfærd. Det bygger på en videnskabelig tilgang, hvor helhedsorienterede adfærdsmodeller ('ecological behavior models') applikeres i en teoretisk forståelse, mens det empiriske grundlag opbygges med anvendelsen af komplementerende metoder ('mixed methods'). Der arbejdes således med både kvantitative og kvalitative analyser, herunder målemetoder som Geografisk informationssystem, accelerometre, GPS samt forskellige typer af spørgeskemaer, interviews og observationsstudier. Forskningsarbejdet i konkrete projekter har overvejende benyttet flere metoder for på et trianguleret grundlag at skabe mulighed for et righoldigt datamateriale som forudsætning for efterfølgende frugtbare analyser.

En række af enhedens forskningsaktiviteter tager udgangspunkt i konkrete cases og forskellige typer af interventioner på både fysisk strukturelt, organisatorisk og individuelt niveau, hvor en række arenaer indgår som afgrænsede forskningsfelter, fx skoler, parker, legepladser, stisystemer, boligområder, byrum, naturområder mv. Der er endnu ikke gennemført forskningsprojekter i regi af CHB, men en række beslægtede studier af fx geografiske og trafikale barrierer for ældre borgere(>75 år) vidner om et videnskabeligt potentiale ved at anvende teorier og metoder udviklet i Active Living forskning i fremtidige studier af borgere med fysiske funktionsnedsættelser.

B. Institut- og centerorganisation og ledelse

Institut for Idræt og Biomekanik (IOB) har fokus på at skabe ny viden om humane bevægelser og bevægeapparatet i bredeste forstand. Instituttet forsker, uddanner, videndeler og udfører myndighedsbetjening på højt internationalt niveau inden for sammenhænge mellem fysisk aktivitet, træning, bevægelse og sundhed, samt bevægeapparatets funktioner og lidelser. Organisatorisk lægges der afgørende vægt på et tæt samarbejde mellem instituttets otte forskningsenheder og seks centre (se fig. 2) om konkrete tværgående videnskabelige problemstillinger. Dette sker inden for et kontinuum fra forebyggelse, rehabilitering og behandling af kroniske sygdomme over motion, fitness og sundhedsfremme, til præstationsoptimering i forhold til eliteidræt. I den træningsvidenskabelige forskning sættes fokus på fysisk aktivitet i et *livsforløbsperspektiv*, hvor målgrupperne er: børn – unge – voksne – ældre. Det aktive sunde liv er omdrejningspunktet for hovedparten af instituttets målrettede virksomhed.

Figur 2: IOB's forskningsenheder og centre

Instituttet har mere end 160 ansatte, hvoraf mere end 60 er PhD studerende. En del PhD studerende vejledes og har projekter på tværs af forskningsenheder og -centre.

Idealmodellen for instituttets virksomhed er den translationelle, hvor der på baggrund af fund i grundforskningen kan genereres nye behandlings- og forebyggelsesmetoder og -modeller i praksis til gavn for patienter såvel som borgere. Det var derfor et meget logisk initiativ, at der i 2011 blev oprettet et Center for Handicap og Bevægelsesfremme. Til centret har der været knyttet en centerleder samt 12 projektansatte medarbejdere (9 kvinder og 3 mænd), en tværvideenskabelig komité med 7 medlemmer fra 5 lande (Danmark, Sverige, England, Belgien og USA)⁷ og en rådgivende nationalkomité med 11 medlemmer repræsenterende idræts- og handicaporganisationer samt offentlige institutioner på området⁸. Siden centrets start er interessen for at forske i området handicap og bevægelsesfremme blevet større blandt instituttets forskere. Samlet set har instituttet nu mere end 50 medarbejdere, som forsker i bevægeapparatets funktioner og funktionsnedsættelser, ligesom mennesket i aktivitet og bevægelse i dag gennemsyrrer instituttets forsknings- og uddannelsesaktiviteter. Det er således lykkedes med integrationen af et nyt forskningsfelt og gennem bevillingen fra Bevica at få udbygget forskningsvolumen inden for området 'aktivt liv for mennesker med handicap'. Derudover er der nu i en række forskningsenheder igangsat projekter, der har dette som udgangspunkt. Dette vil styrke forskningen væsentligt på området og afhjælpe nogle af de vanskeligheder i forhold til ressourcer og rekruttering, som CHB har haft i opstartsfasen.

Sideløbende hermed er der sket en markant investering i at forbedre og udbygge de fysiske rammer for det videnskabelige arbejde. CHB har i dag med sin fysiske placering laboratorier, testlokaler, måleudstyr, træningsmaskiner, udearealer mv, som er på allerhøjeste internationale niveau. Dette

⁷ Prof. Karen DePauw (Virginia Tech, VA), prof. Helena Hemmingsson (Linköpings universitet), prof. Shaun Gallagher (University of Memphis, TN), lecturer David Hove (Loughborough University), prof. Claus Vinther Nielsen (Aarhus Universitet), prof. Michel Probst (Katholieke Universiteit Leuven) og prof. Susan Tetler (Aarhus Universitet),

⁸ Danmarks Idrætsforbund, Dansk Handicap Idrætsforbund, Danske Handicaporganisationer, Egmont Højskolen, Handicapidrættens Videnscenter, Landsforeningen SIND, Odense Handicapråd, Socialstyrelsen, Team Danmark og University College Lillebælt.

skaber de bedste betingelser for at gennemføre studier af højeste videnskabelige kvalitet og gør samtidig CHB til en attraktiv samarbejdspartner for internationale topforskere. Den nye bygning, hvor medarbejdere i CHB er fysisk placeret, og de tilhørende udearealer er tilsammen udviklet med henblik på at understøtte handicapforskning. Der er således indrettet rum og særskilte nicher med specialdesignede træningsmaskiner til personer med fysiske handicap. I direkte relation til bygningen er der etableret et bevægelsesstadion, som udover traditionelle træningsaktiviteter også muliggør udviklingen af nye aktivitetsformer. Tilsammen er der investeret mere end 100 mio. kr. i de fysiske rammer, som giver den bedst tænkelige platform for CHB's fremtidige virke.⁹

Fremadrettet vil opgaverne i CHB overordnet set omhandle forskning, formidling, opbygning af databaser, netværksdannelse og uddannelsesaktiviteter i relation til centrets forskningsbaserede aktiviteter. Centret vil i den kommende 5-års periode (2015-2020) have øget fokus på bevægeapparatet (skadesbehandling og -forebyggelse), optimering af sportspræstationer¹⁰ samt muligheder for et aktivt liv for personer med alvorlig kronisk funktionsnedsættelse af fysisk og/eller psykosocial karakter. Dette vil bl.a. ske ved videreudvikling af eksisterende viden på området med raske personer og personer med midlertidige eller moderate funktionsnedsættelser, målrettet personer med alvorlig kronisk funktionsnedsættelse, i et samspil med forskning om og udvikling af nye metoder og ny teknologi.

C. Vidensdeling internationalt og på samfundsniveau

Center for Handicap og Bevægelsesfremme har gennem de forløbne næsten fire år været med-initiativtager til en række internationale samarbejds møder og -aftaler inden forskning og uddannelsesudvikling mhp. Sport for the Disabled, og områder inden for muskuloskeletal funktionsnedsættelse og bevægeapparatsproblemer. Flere af disse initiativer har været målrettet Asien, især Japan og Kina, hvor de største udviklingspotentialer ligger. Center for Handicap og Bevægelsesfremme har således været en del af den generelle internationaliseringsstrategi ved instituttet. Ligeledes har CHB bidraget væsentligt på det nationale plan ved at fremme opmærksomheden om lige muligheder og særlige behov på idræts- og bevægelsesområdet, herunder inklusionsveje til idrætsdeltagelse, samt om retten til aktiv samfundsdeltagelse, herunder behov for en rettighedsbaseret lovgivning baseret på forbud mod diskrimination på grund af handicap inden for alle samfundsområder.

CHB har desuden opbygget et stort netværk af personer og samarbejdspartnere i ind- og udland, afholdt 52 arrangementer med tilsammen mere end 1500 deltagere og haft mange gæster i årenes løb.¹¹ Nedenfor følger en liste over aktuelle samarbejdspartnere:

⁹ Se hertil Institut-investeringer i Center for Handicap og Bevægelsesfremme 2011-2014. .

¹⁰ Som del af en rammeaftale med Dansk Handicap Idræts-Forbund skal der etableres et nationalt træningscenter for handicapidræt, hvor der samarbejdes om forskningsbaserede træningsmetoder samt testning og udvikling af optimerede træningsformer frem mod de Paralympiske Lege 2016. .

¹¹ Se hertil CHB arrangementsoversigt 2011-2014. .

Forskningsinstitutioner og -netværk

Active Living Research, University of California, San Diego, Beijing Sport University Kina, Bikeability International Research Network, Council of Environment and Physical Activity, Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø, Diakonhjemmet Hospital Oslo, European Federation of Adapted Physical Activity, Forskningsenheden for Almen praksis SDU, GPS Health Research Network, Gymnastik- og idrottshøgskolan Stockholm Sverige, Göteborg Universitet Sverige, Halmstad Universitet Sverige, IMPALA, Erlangen Universität, International Federation of Adapted Physical Activity, International Physical Activity and Environment Network, Josef Pilsudski University of Physical Education in Warsaw, Katholieke Universiteit Leuven Belgien, K benhavn Universitet, Linköpings Universitet Sverige, Lithuanian Sport University Lithuania, Loughborough University England, Luleå University of Technology Sverige, Lund Universitet Sverige, Malmö Universitet Sverige, Melbourne School of Population and Global Health, Netv rket Nordisk Friluftsliv (under Nordplus), Norges idrettsh gskole, Norwegian Research Center for Active Rehabilitation, Parker Instituttet Frederiksberg hospital, Physical Activity Location Measurement System (PALMS), SFI - Det Nationale Forskningscenter for Velf rd, Statens Institut for Folkesundhed SDU, The International Association for the Philosophy of Sport, University of Applied Science Amsterdam Holland, University College Bergen Norge, University of Ghent Belgien, University of Jyväskylä Finland, University of Lucerne Schweiz, University of Oslo Norge, University of Memphis USA, University of Sydney Australien, VicHealth Centre for Community Wellbeing, Virginia Tech USA, Aalborg Universitet, Aarhus Universitet.

Offentlige institutioner, organisationer og andre interessenter

Afdeling for rygm rvsskader i Hornbæk (Glostrup hospital), Bispebjerg hospital, Center for Idræt og Arkitektur, Center for Interventionsforskning, Danmarks Idrætsforbund, Dansk Arbejder Idrætsforbund, Dansk Blindesamfund, Dansk Cyklist Forbund, Dansk Handicap Idrætsforbund, Dansk Skoleidræt, Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger, Danske Handicaporganisationer, danske kommuner (mere end 20), Det Nationale Institut for Kommuners og Regioners Analyse og Forskning, Egmont Højskolen, Esbjerg sygehus, Friluftsrådet, Gigtforeningen, Handicapidrættens Videnscenter, Hypermobilitetsforeningen, Idrættens Analyseinstitut, IMK Almene Fond, International Olympic Committee, Kræftens Bekæmpelse, Landsforeningen for Polio-, Trafik- og Ulykkesskadede, Landsforeningen SIND, Lokale- og Anlægsfonden, Nordea Danmark Fonden, Patientforeningen for rygm rvsskader, Realdania, Region Syddanmark, Socialstyrelsen, Statens Institut for Folkesundhed, Steno Center for Sundhedsfremme, Team Danmark, TrygFonden, University College Lillebælt, United Nations Office on Sport for Development and Peace, Vejdirektoratet, Vejle/Middelfart hospital, Vestdansk center for rygm rvsskade Århus Universitetshospital (Viborg), Ålborg/Farsø hospital.

Forskningsformidling

Medarbejdere tilknyttet CHB har publiceret/indleveret 33 forskningsbidrag, som er nærmere omtalt i bilag 3. Undervisningsm ssigt har CHB-medarbejdere endvidere fra 2010-14 gennemført et modul om Tilpasset idræt, bevægelse og rehabilitering som del af en fitnesslinje på bacheloruddannelsen i Idræt og Sundhed, mens et kandidatmodul på området blev indført i 2013 og gentaget i 2014. I 2013

blev der desuden oprettet et specialiseringsspor i Fysisk træning og rehabilitering på Masteruddannelsen i rehabilitering, og dette gentages ligeledes i 2014. Endelig har der været ydet vejledning i forbindelse med udarbejdelsen af 18 speciale- og masteropgaver samt 5 ph.d. projektbeskrivelser.

Forskningsenheden for Muskuloskeletal Funktion og Fysioterapi har siden dens oprettelse i 2007 produceret og formidlet viden fra 5 PhD-afhandlinger (15 artikler), internationale samarbejdsprojekter samt en række kandidat- og bachelorafhandlinger, videnskabelige rapporter og conferencebidrag. Alle er præsenteret såvel i peer-reviewed tidsskrifter internationalt og mundtligt i internationalt og nationalt relevante fora.

I regi af forskningsenheden Active Living er der siden 2013 publiceret 14 videnskabelige artikler, 12 bogkapitler, 14 rapporter, 12 conferencebidrag og 4 ph.d.-afhandlinger. I tillæg har forskere fra enheden holdt en række oplæg på nationale og internationale konferencer (>30) og bidraget til mere end 20 presseklip i danske medier. Medarbejdere i enheden har siden 2013 til sammen vejledt mere end 30 speciale- og bacheloropgaver.